

dsvermaning, ver-
len), maar het vier-
bondsterm zijn?
raag moet „neen” an-
e verbondswraak (den
edreiging), als inhoud
od doen zal, in het
houdt deze constructie
ant God (het tweede
dat wij verplicht wor-
oofst Hij (het eerste
de belofte); door bonds-
verbondsdeelen aan-
Zijn verbondsbefoel-
dsverzegeling (er is
tussen de manier-
ings- en evangelisatie-
waarop Hij de belofte
in den verbonds-
edreiging toegekomen
ondsstraal, maar met
communale straf.

neergang volgen, die
is de verbondswraak
ochenen, en toch aan-
ieden in de interpre-
ontkomen. Men kan
hij's „Heraut”-artikel
azegd, dat men onder
nd naar zijn VER-
het WEZEN wel niet,
er zeker.

voeren, in de eerste
duidelijk het gevaar
cheidingen. „Wezen”
filosofen van allerlei
k hun contrasteering
s, zoek ze niet in de
iges, waarin dit leer-
ehôören te wezen.
and anders ons nu
moet met het dood-
ik, verbond, wêder-
nen daarbij „wezen”
? In hun eenvoudig-
it den bloeitijd met
hen God en mensch
ferzidsche verbinte-
ep's brochure staan
dan ook later wel
hij, door mij beant-
verbond uitspraken
erindbaar zijn. Wie
kaar rukt (en dan
r, die Dr Thijs volgt
det, later, onder het
t toch, dat een ver-
l zeggen: dat in het
t, wat in het trouwe
rlij liegen; ze heb-
„verschijnen”, maar
or een mooie mon-
dd, van leugen, van
omdat het verbond
gatie is, gaat bin-
zijdige verhou-
dreiging. Beide zijn
rdt vervuld ingeval
de dreiging wordt
zaamheid (inclusief

terugslag op Hebr.
korenen zoowel als
len worden. (Opera,
,). Op andere plaat-
15:1, 2) toont hij
treiging van ampe-
der ware discipelen
rouw (374/5).

de essentiële ver-
ds in het paradijs
liging” was, gelijk
, waarom zou dit
en uit de moeilij-
r wie de Dordtsche
an Dr Thijs. Men
uit de Leerregel
degenen, die reeds
de hebben ontvan-
om kan ze alleen
rbondswraak, met
van het eeuwige
v. geestelijke ver-
nmer, kastijding).
dstuk V der Leer-
e inderdaad zeker,
eerd zal zijn, niet
kastijding. Maar
t de dreiging
mgekeerd, ze
deel aan als straf
terminologie is dit
len verbondskring
aligheid niet (for-
is slechts aanvang

van eeuwige excommunicatie als de met deze verbonds-
wraak getroffen „neen” blijft zeggen. Maar daarom
is toch de dreiging met excommunicatie nog geen dreig-
ing met een BEPAALDE, gelimiteerde uitsluiting ge-
weest. Ze sprak zich daarover niet uit; dat behoefde
ook niet, omdat en belofte, en dreiging altijd voor-
waardelijk zijn. Maar juist daarom behooren ze ook
als verbondsinstellingen in elkaars ge-
zelschap; beide zijn constitutief voor het begrip van
het verbond.

K. S.

Van Samensprekingen.

In het nummer van „Credo” van 21 Oct. 1938 schrijft Prof. Hepp o.m.:

In onze kerken erkennen we geen premiers, die voor een deel onzer kerkelijke wereld kunnen handelen. En nog minder dictators, die hun zin mogen doordrijven.

Gelukkig zijn er andere en voor de kerk schriftuurlijker middelen, waardoor het groote doel kan worden bevorderd, zoo niet bereikt.

Er kunnen samensprekingen worden gehouden tussen personen, die geen enkele bevoegdheid hier toe hebben verkregen dan die uit „de vrijheid van den christenmenschen” voortvloeit en die zich alleen gebonden achten aan Schrift en belijdenis. Zulke samensprekingen moeten dan gehouden worden onder de kracht van het woord der Schrift: Eén is uw Meester en zij zijn allen broeders. Elke poging tot wat op een eenigszins geweldadige pressie lijkt, blijft gewerd.

Blijkens het verband ziet Prof. Hepp in zulke „samen-sprekingen” één van de „wegen”, waarlangs bestaande „geschillen”, uit den weg zouden kunnen worden geruimd.

Nu heb ik zelf in het nummer van „De Reformatie” van 14 October d.v. onder meer geschreven:

Intussen heeft elk, dien het aangaat, persoonlijk contact te zoeken naar den eisch der zaak: mondeling, of schriftelijk, of beide. Maar hij zie toe, dat hij geen dictatoriale allures aanneemt. Dat zou hij doen, als hij meende, dat de zaak van het gereformeerde volk zijn persoonlijk zaakje was.

Het verheugt mij, dat — tenzij ik me vergis — op dit punt tussen Prof. Hepp's en mijn mening blijkens deze publieke uittalingen overeenkomst bestaat. Om die reden verklaar ik hier openlijk, dat indien ook Prof. Hepp van mening mocht zijn, dat onze hierboven geciteerde uittalingen zakelijk van elkaar niet verschillen (schriftelijke vastlegging van bepaalde punten kan toch in een zaak, die in het openbaar gebracht werd, niet in strijd zijn met den regel: „één is uw Meester, en gij zijt allen broeders”, en een voorafgaande afspraak daarentrent kan toch niet lijken op geweldadige pressie) ik een samenspreking ter zake van beweerde afwijking van de belijdenis tussen daarbij betrokkenen om meer dan één reden nog steeds noodig blijft achten, mits onder zoodanige afspraak.

Mocht Prof. Hepp in hetzelfde geval verkeeren, dan zal hij dit ongetwijfeld volgende week ook wel openlijk willen mededeelen; we hebben nu eenmaal beiden over deze aangelegenheid ons in de pers uitgesproken.

K. S.

De quaestie van het nieuwe kerkrecht. (IV.)

Het nieuwe kerkrecht is dus eerst vóór een 15 à 12 jaren door zijn groote voorstanders van nu, ontdekt als Gereformeerd. Teyoren bestreden zij het als gansch ongereformeerd en hiërarchisch. En wat toen door hen als Gereformeerd werd geleeraard, noemen zij nu independentistisch. Velen zijn hen in dien ommezwaai gevolgd. Daarom mogen we hier van nieuw kerkrecht spreken.

Dit nieuwe kerkrecht is voorts verloochening van het Doleantie-kerkrecht, en verruiling daarvan voor het door de Doleantieleiders volstandig tegengestane kerkrecht van de Christelijke Gereformeerde Kerk vóór 1892, en van die der latere tijden.

Ook sluit dit nieuwe kerkrecht in veroordeeling der Doleantie.

Om nu dit nieuwe kerkrecht voor te stellen als het Gereformeerde, trachten zijn voorstanders allerlei ten bewijze aan te voeren, feiten van vroeger, en redeneeringen.

Zij betoogen, dat Synodes mogen en moeten gehoord worden, alsof dat in geding ware. De quaestie is slechts, welk karakter en welke macht de meerdere vergaderingen hebben: of het hogere besturen zijn, met heerschende macht, zelve in eigenlijken zin kerken met eigen macht of autoriteit over de kerkeraden. Het bewijs uit Voetius van het tegendeel laten zij rusten, en de aanwijzing dat hij Voetius tweeërlei lijn te onderscheiden valt, eene principiële lijn en eene andere van de gedienstigheid der praktijk, zoodat men bij een beroep op hem, zeggen moet, welken Voetius men bedoelt, en dat men, wanneer men Voetius' leer van het kerkrecht wil voorstellen, de principiële lijn behoort te teekenen, gaan zij stilzwijgend voorbij, of meenen zij te kunnen afdoen met het bloote zeggen, dat Voetius „een veel te logisch denker en te soberpe kop was om aan dergelijke inconsequenties in zijn kerkrechtelijk systeem zich schuldig te maken”. „De Heraut” van 3 Juli, zonder ook maar eenig tegenargument bij te brengen.

En zij beweren of betoogen dat de meerdere vergaderingen tuchtmacht hebben, alsof het daarmede afgehandeld ware, hoewel het er juist over gaat, welke tucht, op welke wijze, Vermaning toch, afzettingwaardig verklaren, en buiten

het kerkverband sluiten of de kerkelijke correspondentie opzeggen, zijn ook tuchttoepassingen.

Zoo gaat men het eigenlijke punt, dat de cardinale quaestie vormt, voorbij, onderwijl men toch den schijn aanneemt, als had men bewezen, wat bewezen moest worden.

Wordt gevraagd naar Schriftbewijs, dat meerdere vergaderingen eigenmachtig mogen optreden en ingrijpen, als opperbestuur handelen, zelve schorsen en afzetten, men komt aandragen met de redeneering, dat volgens Hand. 15 Synodes mogen gehouden worden en eene beslissing nemen, of zegt eenvoudig, dat dit bewijs al zoo dikwijls door de Vaders is geleverd.

Verlangt men, dat het recht van meerdere vergaderingen tot zulk handelen in het licht gesteld, en uit de grondlijnen van het Gereformeerde kerkrecht aange-toond zal worden, men beroept zich op feiten van dergelijk handelen door onze Vaders in vroeger en later eeuw, zonder eerst de rechtmatigheid van dat handelen naar de Heilige Schrift en de beginselen van het Gereformeerde kerkrecht aan te toonen. En het feit, dat in het begin van den 80-jarigen oorlog in Holland en Zeeland alleen maar de Gereformeerde Godsdienst uitgeoefend mocht worden, in verband met de politieke omstandigheden, en dat bij de Remonstrantsche twisten ook de landspolitiek en de strijd tegen Spanje een woordje meespraken, en dat men ook bij de Gereformeerden van overtuiging was, dat in de Vereenigde Provinciën slecht ééne Kerk, de Gereformeerde, mocht zijn, en de beschouwing over de roeping der Overheid ten aanzien van de kerk, en van beider verhouding, en de beteekenis van die omstandigheden en zinswijzen voor de manier van tuchttoefening bij de aangevoerde gevallen, laat men buiten bespreking, hoewel dat alles bij de beoordeeling van deze historische feiten niet uit het oog mag worden verloren. Het geestelijk karakter der kerk en het geestelijk karakter harer tuchttoefening is bij het doen onzer Vaders bij de genoemde gevallen wel eens wat in het gedrang gekomen. Heerschen, anders dan door het Woord Gods, en machtsoefening, zijn dikwerf zoo verleidelijk ook bij het ernstig najagen van een goed doel.

Wat Voetius niet wil weten van de classicaal en synodaal verbonden kerken als kerk in gelijken zin als eene plaatselijke kerk, noch van de classicaal en synodale vergaderingen als wezenlijk gelijk aan kerkeradsvergaderingen, en evenmin van eene eigene autoriteit der meerdere vergaderingen, zooals ik aanwees in mijn artikel Het wezen der meerdere kerkelijke vergaderingen volgens Voetius, bizonder in de stukken III, IV en V, in „De Reformatie” van 13, 20, 27 Mei j.l., en dat men dus niet dat alles wel te bevestigen, in strijd komt met Voetius' leer, laat men onvermeld. En men redeneert zooals De Joh. Jansen, in zijne jongste brochure, blz. 18. Hij verwijst daar naar de artt. 37, 41, 47 en 50 K.O., en schrijft dan: „De conclusie uit deze bepalingen is ook hier, dat er geen wezenlijk verschil is tusschen kerkeraad en synode”. Die conclusie is echter even concludent als deze: een kerkeraad bestaat uit ambtsdragers. Eene ouderlingenconferentie bestaat ook uit ambtsdragers. Dus is er geen wezenlijk verschil tusschen kerkeraad en ouderlingenconferentie. En omdat die ouderlingenconferentie bestaat uit ambtsdragers, zooals ook een kerkeraad, dragen de besluiten van zulk een ouderlingenconferentie een ambtelijk karakter, gelijk die van eenen kerkeraad. En zoo staat het ook met een predikantenconferentie. We kunnen dan verder gaan. Er is dan ook geen wezenlijk verschil tusschen eene ouderlingenconferentie en eene synode, noch tusschen eene predikantenconferentie en eene synode.

Tot zulke ongerijmdheden kan men komen als men niet beter onderscheidt.

De Joh. Jansen haalt van mij aan de woorden: „Zij komen wel met hun ambt bekleed ter vergadering; zij laten hun ambt niet thuis, maar zij komen toch niet ambshalve maar krachtens hun ambtsdrager zijn van die bepaalde kerk, die relatie verleent hun de bevoegdheid ter classicaal vergadering”. Hij laat dan volgen: „Dit begrijp ik niet. Wanneer zij wel met hun ambt komen, hun ambt niet thuis laten, dan komen zij — zou ik zeggen — ook met hun ambtsbevoegdheid en zijn hun handelingen ook ambtsaandelingen. Wel komen met zijn ambt, maar zonder ambtsbevoegdheid, is met elkander in strijd. Wanneer zij ter classicaal synode komen zonder ambtsmacht, dan komen zij er niet als ambtsdragers, maar in qualiteit van leden der kerk zonder ambtelijke regeermacht”, blz. 18.

We denken maar weer aan onze ouderlingen- en predikantenconferenties. Daar zijn de aanwezigen met hun ouderlingen- en met hun predikantenambt. Die conferenties heeten toch ouderlingen- en predikantenconferenties? De diakenen komen daar toch niet, noch de „gewone” gemeentelieden? En zoo al, dan toch slechts als hoorders, zonder leden der conferenties te wezen. Dus zijn volgens De Joh. Jansen de handelingen van die conferenties ambtsaandelingen. Want „wel komen met zijn ambt, maar zonder ambtsbevoegdheid, is met elkander in strijd”. Dus mogen die ouderlingen- en predikantenconferenties tucht oefenen, predikanten beroepen, doen wat met het ouderlingenambt gegeven is?

Verder: een ambtsdrager, ter meerdere vergadering afgevaardigd, is daar en blijft daar ouderling of dienaar des Woords van die kerk. Maar niet krachtens zijn ambt is hij ter vergadering, doch krachtens zijne afvaardiging door zijne kerk. En zoo, in die qualiteit van afgevaardigde, handelt hij ter vergadering. Wanneer een zijner mede-ouderlingen ter vergadering is, die niet (Zie vervolg op blz. 28.)

Kerkelijke onrust.

Tot heden toe kunnen wij nog niet spreken van een verrassenden zegen op het evangelisatie-werk. Tijden als toen de vurige Lindeboom aan de Zaan-sche oelieslagers het evangelie predikte en kerk op kerk verrees in een woestijn van Modernisme, liggen ver achter ons. Het gevaar is daarom werkelijk niet denkbeeldig dat wij niet klaar zijn als God komen zal. Feitelijk hebben wij de netten al verknijpt tot schepnetjes voor een enkel vischje, dat wij misschien eens vangen zullen. Wij zullen moeten beginnen ons er rekenschap van te geven, dat zegen niet een onverdeeld genot beteekent voor den arbeider in het Koninkrijk Gods. Netten ophalen: dat is je schrap zetten op het glibberig dek, dat is achterover buigen tot je rug kraakt, dat is een ruw, nat touw of het ijzig-koude en pijnlijk-harde staal draad door je bezeerde handen laten gaan. Zegen ontvangen: dat is niet als mijnheer achter de bestuurstafel zitten en den welgemeenden dank van de vergadering in ontvangst nemen. „Wat een gaven heeft die man toch!” Neen, zegen ontvangen, dat is werken tot je hoofd gloeit, dat is zorg hebben, dat is op de knieën voor God gebogen liggen. Paulus wist dit: bij dit alles overvalt mij dagelijks de zorg voor de Gemeenten! schreef hij. Maar wij weten dit niet en wij vermoeden nauwelijks, dat een gezegende kerk is een kerk vol onrust. Laat ons dit toch helder indenken. Zie, als gij er aan gewoon zijt dat uw akker toch geen vrucht draagt, dan werpt gij gelaten den zaadzak leeg en gaat dan rustig naar huis. „Het zit er voor vandaag weer op?” zeggen wij en grijpen de krant. Maar als God het kiemen laat, o wee, dan moet gij rusteloos aan het werk. Dan moet gij over den akker kruipen en het onkruid er met de vingers uitrusten, de blanke handjes-lid is voorbij! Gij loopt met den gieter, gij slaat met den ratel of met de buks-in-aanslag om het zaad te beschermen. Dan luistert gij in spanning naar het weerbericht. Als de oogsttijd daar is, slaapt gij een paar uren onrustig in uw boezeroen en zweelend zwaait gij de zeis in de middaghitte. Weinig, zoo is het in de kerk rustig als de blinden maar blind blijven. Maar als de blinden gaan zien, wordt heel dat rustige leventje omgekeerd. Al voor het bloote oog gaat de kerk er anders uitzien, er komen mannen zonder boord in de banken te zitten en vrouwen zonder hoed in de stoelen. Zij doen wat onwennig, maar u niet minder! Kijk, waar vroeger die vader-in-Israel-zaliger zat, daar zit nu... die vent, zal ik maar zeggen. Dominee kijkt wat verschrikt naar zijn preekboekje, het is niet op zulke hoorders ingesteld. Ja, Dominee, maar dit is toch GODS huis nietwaar en niet het huis der Gemeente, u zult met dien man met de pet en die vrouw uit het volk rekening moeten houden. Dat geeft onrust in de studeerkamers, een heilzame onrust: Ontsluit des dienaars hart en mond, wil hem en ons verlichten! Zegen dat beteekent dat wij allerlei incurante catechisanten krijgen, dat wij de vraagjes die wij aan onze leerlingen plachten te geven, omwerken en nog eens omwerken om ze zoo verstaanbaar te maken zonder aan de waarheid Gods tekort te doen. Zegen, dat wil zeggen, dat er menschen komen, door God in het hart gegrepen, tot den Heiland gebracht, maar onkundig bijvoor-beeld aan onze zondagsviering. Die in volkomen onschuld op den Zondag in een melksalon of bij een parkkiosk achter een kopje thee zitten en u vrolijk groeten: Dag meneer! Dag dominee! Dat alles vraagt van u veel zorg, veel beleid en bovenal een vast vertrouwen in den zegen des Heeren, een goed toeverzicht dat Hij het werk Zijner handen niet zal laten varen. Dat vrouwen hebben de apostelen gehad. Ziedaar water! wat verhindert mij gedoopt te worden? Lieve man, reis uw weg in duizend vreezen en ik den mijnen, in den hemel zal wel uitkomen of ons onderhoud vruchten gedragen heeft of niet! Zoo zouden wij ons eruit gered hebben. Lieve Heeren, wat moet ik doen om zalig te worden? Waarde vriend, hoe kan ik dat nu ineens vertellen, ik zal je wel eens een paar boeken thuis sturen, die je eerst maar eens moet lezen. H'm, Paulus zei wat anders. Hij heeft in heidensche steden als Corinthe en Filippi en zoo-vele andere de kerk geïnstituëerd. Zoo'n voormalige kastelein uit Corinthe is er ouderling geworden en een hardlooper uit de renbaan van Efëze werd misschien diaken. Dat was geen wangstuk, maar een geloofstuk; dat was GELOOVEN een kerk, heilig, christelijk, algemeen, ten eeuwigen leven uitverkoren!

Zullen wij maar niet om zegen bidden?
Ja, maar bidden wij allereerst om een zegen des geloofs voor ons eigen hart.
Heere, zegen ons, opdat wij den zegen aankunnen!

N. B.